

MILENA FLODROVÁ - ČESKÁ VIZE

(*1935) historička, Brno

zveřejněno v Kavárně iDNES.cz ve čtvrtek 6. srpna 2009

Jen takové malé a spíše snové zamyšlení

Což o to! Vymyslet desatero, jímž bychom se měli v budoucnu řídit, aby společenství všech obyvatel naší republiky tzv. vzkvétalo a - jak se rádo říká - kráčelo k svým světlým zítřkům, je snad vůbec to nejlehčí. O vytvoření jakéhosi vzoru ideální lidské společnosti přece usilovaly - a to už od starověku - mnohem a mnohem významnější osobnosti, než jsem teď já. Ono totiž vymyslet to, je jedna věc, ale uvést to i do života a přesvědčit o tom všechny kolem sebe, je věc druhá, navíc mnohem těžší a mám obavy, že vlastně neuskutečnitelná. Jak jinak si vysvětlit, že přes všechnu tu snahu různých moudrých, učených, rozumných a nadšených, ba někdy až život obětujících osobností se vždycky všechno časem zase zvrhlo vniveč a stále se začínalo znovu, aby se nakonec zjistilo, že ta která stávající společnost je už neuzdravitelná a tudíž odsouzená takřka k zániku. Vzpomeňme jen biblické Sodomy s jediným spravedlivým Lotem nebo říši římskou, kterou přes všechny snahy křesťanství čekal rozklad a pád. Za své vzaly společnosti říši starověkých i středověkých, k řadě takových či jiných revolucí dospěly společnosti i v době ne tak dávné, ba dokonce takřka současné. A vědomí o jakési marnosti nápravy a nepoučitelnosti lidí jako svébytného živočišného druhu planety je prostě čím dále větší a pevnější. Tak což takhle nad tím vším jen mávnout rukou a ponechat to nadále osudu?

Jenže to nejde. Pohled historika je pohled i z druhé strany a ten upozorňuje na to, že ona nepoučitelná a zavrženíhodná lidská společnost se vždycky i po sebevětších katastrofách zase začala zvedat a znovu s vytrvalou tvrdošijností hledala ideál člověka, který by už jednou provždy onen neřešitelný problém vyřešil. A to je nutno ocenit a podpořit, protože bez této vlastnosti člověčenstva by asi skutečně nemělo smysl nadále o cokoliv usilovat. Navíc, když se společnost naší republiky začíná pozvolna, ale nicméně nebezpečně, blížit právě k onomu kritickému bodu rozpadu hodnot vůbec, jež by se poté mohl zasloužit i o rozpad společnosti. Přitom je to pořád stejné: posedlost po penězích a majetku, jež se v určité fázi už neštítí ani zločinu, naprostá ztráta úcty k hodnotám života a bezuzdná lascivnost v intimních vztazích a morálce vůbec. Zkusím tedy i já vyřknout to, co si myslím, že by nám všem dohromady asi prospělo, i když jsem si moc dobře vědoma toho, že to nelze ani nařídit, ani uzákonit, že se to dokonce nemusí ani podařit a že by to navíc trvalo generace, než by možná k nápravě došlo.

Každá společnost, rodinou počínajíc, potřebuje **pevný řád a jasná pravidla** soužití, jež musí vejít do krve tak, že je prostě nelze překročit. Samozřejmým se musí stát bezpodmínečné dodržování všech demokraticky přijatých zákonů, ale také ono obyčejné „to se prostě nedělá“. **Tolerance** je další důležitá zásada, neboť každý jsme jiný. Nutné je mít na paměti, že „to co nechceš, aby ti dělali jiní, nečini ty jim!“, a že i tady musí platit jasné hranice tolerance, až kam ano. Třetím sloupem je další tolik potřebný atribut jakékoliv zdravé společnosti - totiž **zodpovědnost a úcta**. Ať už k minulosti národa a jejím památkám, k dobře vykonané práci, ke vzdělání a vědomostem, ke zdraví svému i jiných, k přírodě a její dokonalosti, ba i ta „jenom obyčejná“ úcta a zodpovědnost ve vzájemných, především rodinných, vztazích. Je-li totiž společnost opřena o tyto tři výše zmíněné sloupy - řád, toleranci a zodpovědnost - nekymácí se a nepadá. Teprve potom lze stanovit i to, co společnost nadále obohacuje, jako je poctivá práce, láska, pevná vzájemná lidská solidarita bez závisti a podezírání, kulturnost a zejména kultivovanost života i projevu, smysl pro čistotu a pořádek kolem sebe i v sobě, či úsměvný humor a životní optimistický nadhled. Jak by řekl Jára Cimrman: Pak bude společnost až slušná!

Shrneme-li ono desatero, je to: **pevný řád, tolerance, úcta a zodpovědnost, kultivovanost a kulturnost, práce a vzdělanost, solidarita a láska, úsměvný humor a optimismus, čistota a pořádek, péče o zdraví a obdiv k přírodě**. A teprve potom budeme moci být tím pravým srdcem Evropy a bude nám dobře na světě!

*ČESKÁ VIZE = deset nejdůležitějších hodnot, na kterých by měla stát budoucnost naší společnosti
KRÁTKÁ (cca 40 řádků, 1 strana A4) ESEJ (sloupek, črta, úvaha, reflexe, komentář, dialog, výzva, poselství, zpráva, dopis, návod, kuchařka, seznam, grafika...) formulovaná pro závěrečný díl ročního cyklu diskusí KABINET HAVEL – Úsvit v Čechách, který se uskuteční 19. listopadu 2009 v Brně.*